

TURBAŠKI DNEVNIK

Kaj je za napovedanimi „javni zborovanji“ Enotnih sindikatov?

Pred časom je kominformistično glasilo „L'Unità“ delalo precejšnjo reklamo za javno zborovanje, ki bi po mnenju kominformistov moralo biti kar na Trgu Unità. Na tem zborovanju, ki so ga predlagali Enotni sindikati, naj bi vsi Tržačani protestirali proti utorjku v coni B. Kot že znano, Vojska uprava tega zborovanja ni odobrila.

Tako so omenjeno zborovanje prenesli na Trg pri Sv. Anži. Sicer je Vojska uprava izključila iz programa razpravo.

Opozorilo staršem

Odbor za počitniške kolonije opozarja starše, da so za enkrat zaključeni zdravniški pregledi za otroke iz vseh mestnih okolišev. Za otroke, ki se niso bili pregledani, bo dokončen zdravniški pregled pozneje. Dan in ura tega naknadnega pregleda hosta objavljena v časopisu.

Ljanje o utorjku v coni B, vendar je ostalo na sporedu vprašanje, ki bi moralo zainteresirati vse tržaške delavce: vprašanje gospodarskega položaja na našem ozemlju. Kljub temu da je bilo vprašanje takoj zanimivo, se ga je udeležilo tako smešno nizko število delavcev, da so bili kominformistični sindikalisti primorani svoj poraz na neki način opravičiti. Javili so (in to že po končanem zborovanju), da je bilo to le okrajno zborovanje, ter da se bodo taka zborovanja vršila v naslednjih dneh po vseh okrajih.

Napovedali so tako zborovanje pri Sv. Jakobu. „Uspeha“ tega je bil tako velik, da so o njem molčali kot grob.

Toda, kje so vsa ostala zborovanja? Kje tiste množice delavcev, ki bi se morale te zborovanja udeležiti? Zakaj napovedujejo voditelji Enotnih sindikatov zborovanja, ki jih potem niti niti niso?

Na vsa ta vprašanja je kaj lahko odgovoriti. Odkar je bil ustanovljen sindikalni akcijski odbor za obnovu razrednih sindikatov na Tržaškem ozemlju, so postala kominformistični sindikalni voditelji ta precej vroča. Kominformistični sindikalisti, ki so vsa leta po obnavljanju resolucije opravičevali svoje podlo delovanje z raznimi puhlimi izgovori, so sedaj razkrinkani. Akcijski sindikalni odbor je prikazal delavstvu remeničen položaj ter ga pozval, da prične ponovno z razredno borbo, ki mu bo edina lahko zagotovila zmago njegovih pravic in interesov. Kominformistični sindikalisti so hoteli svoje delovanje na vsak način opravičiti ter pokazati svojim maloštevilnim članom, da so obtožbe akcijskega sindikalnega odbora gola „laži“ in obrekovanja. Zato so se vrgli na

DELAVCI!
Danes ob 19.45 ob oddaji radio jugoslovanske cone Trsta na valovni dolžini 212,4 m sindikalni pregled tov. B. Petronia. Poslušajte!

edela ter pričeli s sklicevanjem raznih plenumov, se v zborovanju, ki naj bi bila dokaz njihovega delovanja v korist interesov delavskega razreda. Toda kot izdajalci razredne borbe tudi v tem poizkusu niso uspeli. Delavstvo jim danes nogo ved sledi, ker je spoznalo, kam vodi pot, po kateri so jih kominformisti do sedaj vodili.

Politična in gospodarska vprašanja pred tržaškim občinskim svetom

Osrednja mlekarna - Stanovanjsko vprašanje

Predavanje obč. svetovalca tov. dr. J. Dekleve, zastopnika Slovansko-italijanske ljudske fronte

Vprašanje ACEGAT-a je bilo na splošno ostro kritizirano in brezuspšno se je zahtevalo, da se pritegnejo v upravni svet, ki ga volijo občinski svet tudi zastopniki iz najširših plasti komentov. Ostra je bila tudi kritika zaradi izredno visokih tarif za priključke vodne ali elektrike, ki so od 500 do 600-krai višje, kot so bile pred vojno.

Brezuspešen je bil odpor proti povišanju tarif za elektriko in plin, ker je bilo vezano dovoljenje ERP-ovega posojila v višini 2.500 milijonov na uravnoteženje proračuna.

Novi osebni izdatki, ki so se izkazali kot nujni v teku tega proračunskega leta, bodo prisilili upravo, da bo morala povišati tudi tarife za tramvaj in avtobuse.

ERP-ovo posojilo, ki naj služi za razširitev, obnovitev in zboljšanje tehničnih naprav ACEGAT-a, je občinski svet s glasno odobrilo. Pogoj posojila so ugodni, in sicer je obrestna mera 30-odstotna, plačiljevo je v 30letnih obrokih, ki začne 2 leti potem, ko so bila dokončana vsa projektirana dela, za katera je bilo najeto posojilo.

Med vprašanji, ki so jih podrobno obravnavali na izrednem zasedanju občinskega sveta, je vprašanje ustanovitve osrednje mlekarne, ki se ni prvič pojavilo na tržaških tleh.

Se fašizem se je bavil z načrtom, ki ga je moral opustiti, ker je natekel na odpor pri malih proizvajalcih mleka iz bližnje in daljnje tržaške okolice. Vest za ustanovitve mlekarne je prodrla v javnost po zaslugi komaj ustanovljenih Kmečke zveze, ki je prva zavzela načelno stališče, ki odgovarja interesom našega poljedelstva.

Seja občinskega sveta je razkrinkala vso zakulisno igro nekaterih uradnikov ZVU in borbo med posameznimi skupinami mlekarških podjetij, ki iščejo tržišče za svojo nadprodnjo mleka, ki danes vada na italijanskem trgu. V tej interesni borbi je zmagalo podjetje ali bolje skupina podjetij pod vodstvom bratov Canetta nad podjetji, ki jih zastopa Postir. Podjetje Canetta je umelo pridobilo recimo simpatije odgovornih činiteljev ZVU, ki so mu pripomogli do ERP-ovega posojila v višini 120 milijonov, s katerimi bi bile krite najmanj 2

70 delavcev začasno odpuščenih z dela v ladjedelnici Martinuzzi

Če se položaj v prihodnjih dneh ne bo izboljšal, bo ladjedelnica primorana prekiniti z obratovanjem

70 delavcev ladjedelnice Martinuzzi iz Milja je bilo v večeršnjem dnevu začasno odpuščenih z dela. Vodstvo ladjedelnice, ki je to vest sporočilo svojim službenikom, je izjavilo, da je bilo primorano podvesti ukrep o 20. časnem odpustu z dela vseh svojih službenikov zaradi tega, ker nima nadaljnjih naročil, ki bi lahko zagotovila zaposlitev delavcem zaposlenim v tej ladjedelnici. Poudarilo je tudi, da bodo vsi delavci dokončno odpušteni z dela, če bi se položaj do prihodnjega tedna ne izboljšal.

Ladjedelnica Martinuzzi je pred približno mesecem dni splošila motorno ladjo „Amazzone“, katero so delavci v tem času se izgotovili. Z dograditvijo, to je ladje je ladjedelnica zmanjkalo novih naročil, ki bi zagotovila delo 70 delavcem, kateri so bili do sedaj že zaposleni (50 delavcev je bilo namreč že pred časom odpuščenih z dela). Če ne bo daljša uprava v prihodnjih dneh odobrila dodelitev izgradnje nove ladje zgoraj omenjeni ladjedelnici bo ta primorana prenehati z delom.

Ze pred več meseci je bil v Rimu podpisan sporazum, ki predvideva pomoč vsem manjšim ladjedelnicam; na žalost je ostalo le vse pri obljubah in besedah. Tako se danes nahaja v tako kritičnem položaju ne samo ladjedelnica Martinuzzi, temveč tudi vse ostale manjše ladjedelnice, kot na primer Felszegy, Cantieri Giuliani. Če te ladjedelnice ne bodo prejele v doglednem času potrebnih novih naročil, bodo primorane podvesti prav iste ukrepe kot ladjedelnica Martinuzzi ter odpustiti z dela vse svoje službenike.

Jasno je, da je delavstvo zaposleno v ladjedelnici Martinuzzi, z zelo razburjeno, saj se boji, da bi se ukrep o začasnem odpustu z dela lahko že čez teden dni izpremenil v dokončni odpust z dela. Da bi do tega ne prišlo, se je zgledala na odseku za dela vojaške uprave delegacija delavcev ladjedelnice Martinuzzi, ki je želela govoriti z generalom Eddlemanom. Na za-

lost pa do pogovora ni prišlo, ker bi se morala delegacija že prej najaviti.

Delavci, ki so se obrnili tudi do svojih sindikalnih zastopnikov, so zahtevali, da prevzame reševanje tega vprašanja tudi urad za delo, ki naj intervenira pri vojaški upravi, da bi jim prej izdala dovoljenje za nakazilo novih naročil ladjedelnici Martinuzzi, ki bi tako lahko nadaljevala z obratovanjem.

Ze v več člankih smo opozorili odgovorne oblasti na težak položaj, v ka-rem se nahajajo male ladjedelnice. Poudarili smo, da je nujno potrebno čim prej rešiti vprašanje novih naročil, ki bi zagotovila nadaljnjo zaposlitev sto in sto delavcev, zaposlenih v malih ladjedelnicah. Kljub vsem našim opozorilom ni bilo storjeno ničesar, da bi se preprečilo po-

slabšanje položaja v malih ladjedelnicah. Danes je na vrsti ladjedelnica Martinuzzi — že jutri se lahko isto zgodi ladjedelnici Felszegy ali drugi. Kje bodo lahko našli delavci, zaposleni v teh ladjedelnicah, nove zaposlitve, ki bi jim zagotovila vsaj skromno preživetje?

Vprašanje ostaja seveda odprto, dokler ne bodo odgovorne oblasti izdale dovoljenja za dodelitev novih naročil vsem majhnim ladjedelnicam, ki bodo le na ta način lahko nadaljevala z obratovanjem.

Vest o začetnem odpustu vseh delavcev iz tovarne Martinuzzi je zelo prizadela tudi vse ostale delavce, zaposlene v večjih ladjedelnicah, ki so sklenili, da bo do prizadetim delovnim tovarnim pomagali v njihovi težki borbi za obrambo svojih pravic in interesov.

Seja občinskega sveta v Nabrežini

Vsi slovenski svetovalci odločno protestirajo proti sramotilnemu pismu predsednika cone

Italijanska skupina se ni pridružila protestu samo iz »principa! Katerega?

Včeraj popoldne je bila v Nabrežini redna seja občinskega sveta. Razpravljali bi morali o predlogu za najem posojila 50 milijonov lir za zidanje stanovanjskih hiš. Toda župan je obvestil občinski svet, da je občinska uprava vprašala predsedstvo cone za pojasnila in navodila v tem pogledu, zato da bodo o tej stvari razpravljali na izredni seji, ko bodo dobili iz Trsta odgovor.

Sledilo je najhujši del seje, ko je župan prečital pismo prof. Palutana, predsednika cone, glede uporabe slovenščine. Pismo in komentar objavljamo na prvi strani.

Po čitahu pisma je župan kralj vprašal občinski svet, kdaj naj bi razpravljali o tem pismu. Tov. Škrk, svetovalac Ljudske fronte in član občinskega odbora, je izjavil: »Tako: To pismo nas žali kot narod, zato ga zavračamo in zahtevamo spoštovanje našega jezika kot enakopravnega uradnega jezika po vseh uradih.«

Silno ogorčenje je pismo vzbudilo med vsemi slovenskimi svetovalci vseh političnih skupin. Vse so se v tem pogledu strinjali in sklenili, da se po seji zberejo predstavniki vse skupine in sestavijo protestno pismo z zahtevo, da se

uvleži v uradni jezik.

Občinski odbornik Tržon, ki je zastopal nabrežinskega župana na sestanku županov pri predsedniku cone, je povedal, kako je predsednik Palutan iskral jalove izgovore. Pravi, da bi potem morali opustiti in zamenjati sva prefekturij mnogo uradnikov (da bi nov ukrep povzročil večje stroške, in konec koncev, da smo Slovenci že mnogo dosegli).

Ogorčenje svetovalcev je ob tej besedah zakipelo: »Kaj smo dosegli?«

»Naj nam dajo, kar smo že imeli!«

Popravilo naj krivico, ki nam jo je napravil fašizem.

»Pa naj postavijo take uradnike, ki bodo poznali oba jezika.«

»To je sramota za predsednika cone in anglo-ameriške oblasti. Saj tako je delal z nami fašizem!«

Tako so pravili občinski svetovalci, je Italijanska skupina se je vzdrla protesta z jalovim izgovorom: »Noi ci asteniamo, non per contrarietà, ma per principio. Vrag ti ga vedi, kak je ta princip, če ni pravi fašistični princip: »Qui si parla soltanto italiano.«

Sledilo je poročilo o obračunu za leto 1949, posebno o izdatkih. Iz poročila je razvidno, da je imela nabrežinska občina v letu 1949, posebno o izdatkih, 6.029 milijonov lir, od teh 3.67 milijonov na račun rednega proračuna za leto 1950, ostalo pa bo občinska uprava porabila za potrebe občine, kakor bo določil na prihodnji seji občinski svet. Na prihodnji seji bodo razpravljali tudi o košilnem problemu jusarjev.

Tudi na tej seji se je med raz-

pravljanjem o obračunu vnel besedni spopad med svetovalcem Marizzo in županom, pa se je kmalu vse pomirilo.

Zidarski delavci imajo končno novo delovno pogodbo

Včeraj jutraj so se zaključila na uradu za delo pogajanja za dokončno sklenitev nove delovne pogodbe za stroko zidarskih delavcev. Delodajalci, ki so dolgo časa odklanjali vsako pravično rešitev zgoraj omenjenega vprašanja, so po dolgi pogajanjih končno vendarle pristali na nekatere zahteve svojih službenikov ter so skupno s sindikalnimi predstavniki podpisali novo delovno pogodbo, ki predvideva nekatere izboljšanja v korist delavcev. Tako je bilo na včerajšnji seji končno rešeno izplačevanje zidarskim delavcem posebne doklade, katero so jim do sedaj delodajalci odklanjali. Prav tako bodo od sedaj naprej prejemali vsi zidarski delavci posebno doklado za praznike. Rešeno je bilo tudi vprašanje rednih dopustov kot tudi izplačevanje božične nagrade.

Na uradu za delo bodo v prihodnjih dneh razpravljali o rešitvi vprašanj še nekaterih strok, kot na primer vprašanje delovne pogodbe za službenike stališčarskih delavcev. Predvideno je, da bo do borba precej trda, ker niso delodajalci pripravljeni ugoditi zahtevam svojih službenikov, kot niso tudi delavci pripravljeni odstopiti od svojih zahtev.

Prile in čitate Primorski dnevnik!

KOLENDAR

Gledališče - Kino - Radio

PRESKRBA

Vrnitev nakazil. Danes naj vsi razdeljevalci racionalnih živil vrgejo občinskemu prehranjevalnemu uradu nakazila (bone) za bele testenine, ki so jih dvignili za mesec maj. Urad bo posloval nepretrgoma od 8 do 19.

PROSVETNA DRUŠTVA

Občni zbor Prosvetnega društva »V. Sinuca« bo danes 16. t. m. ob 20.30 v Ul. R. Manca 29 z naslednjim dnevnim redom: 1. otvoritev, 2. poročila, 3. izvolitev novega odbora, 4. razno. - Odbor.

Pevski zbor I. Cankar ima danes ob 20.30 pevsko vajo mešana zbora. Ker se bomo pri tem tudi pomenili o društvenem izletu, prosimo, da se vaje polnoštevno udeležite.

ZAKLJUČNA PRIREDITEV OTROSKEGA VRTCA PRI SV. IVANU

V nedeljo 18. t. m. ob 16. uri bo v prostorih društva Skamperjevanje na sedežu OF pri Bordonu vrtca pri Sv. Ivanu. Starši, prijatelji svoje malčke.

DAROVI IN PRISPEVKI

Milčević Viktorija iz Gropade št. 5 je darovala za Dijaško matico 1000 lir.

Pevsko društvo Tržaški zvon izraža svojima pevkama Mili Kravos in Tini Vatovec iskreno sožalje ob smrti njune sestre Zore Margon.

Ivančič Emilija iz Gabrova št. 1 je darovala 500 lir za Dijaško matico. V isti namen je darovala Perle Jožefa iz Sempolaja 200 lir.

POČITNICE NA BLEDU

Po zaslugi Planinskega društva v Trstu bodo tudi letos člani in prijatelji društva lahko preživeli svoje počitnice na Bledu, v hotelu Jadran ob Jezeru, in sicer v tedenskih izmenah od 15. VII. do 16. IX. t. m.

Visovanje je v uradu ZDTV (U.C.E.F.) v Ul. Machiavelli 13-16 med urami od 9 do 12 in od 16 do 19. Tam prejmete tudi vse potrebne pojasnila.

RAZSTAVA ANGLESKIH SLIK V GALERII »SCORPIONE«

Danes ob 18. bo otvoritev razstave angleških slik v galeriji »Scorpione«. Razstavljene bodo reprodukcije najbolj slavnih in znanih slik angleškega slikarstva. Nekatero so znane »gany-mede« reprodukcije, ki jih prav lahko zamenjamo z originali.

URADNI LIST št. 16 ZVU JE IZSEL 11. t. m.

sledečo vsebino: Ukaz: Najemljanje in delovanje delavcev v obrtniških delavcih št. 85-1949; ustanovitve nove carine potrošne področja; vlaganje prizivov, namenjenih upravnemu sodnemu prizivnemu svetu; predpisi o predvajanju filmov z ozkim filmskim trakom; obvestilo Ministrstva za zunanje zadeve št. 10-1950 o sprejemanju carine in uvoznih pristojbin pri uvozu lesa za mehanično in kemično izdelavo celuloze; davčne ugodnosti za izgradnjo industrijskega pristanišča v zalivih, G-pravi ukaz: Irasovanje predstavnika zbornice za trgovino, industrijo in kmetijstvo; zakonito pripoznanje Sergia in Alda Genitoni; zakonito pripoznanje Nidi je in Marije Pie Franco - Rossal-di; dovoljenje spremembe priloge k Obvestilu Ministrstva za zunanje zadeve št. 10-1950 o sprejemanju carine in uvoznih pristojbin pri uvozu lesa za mehanično in kemično izdelavo celuloze; davčne ugodnosti za izgradnjo industrijskega pristanišča v zalivih, G-pravi ukaz: Irasovanje predstavnika zbornice za trgovino, industrijo in kmetijstvo; zakonito pripoznanje Sergia in Alda Genitoni; zakonito pripoznanje Nidi je in Marije Pie Franco - Rossal-di; dovoljenje spremembe priloge k Obvestilu Ministrstva za zunanje zadeve št. 10-1950 o sprejemanju carine in uvoznih pristojbin pri uvozu lesa za mehanično in kemično izdelavo celuloze; davčne ugodnosti za izgradnjo industrijskega pristanišča v zalivih, G-pravi ukaz: Irasovanje predstavnika zbornice za trgovino, industrijo in kmetijstvo; zakonito pripoznanje Sergia in Alda Genitoni; zakonito pripoznanje Nidi je in Marije Pie Franco - Rossal-di; dovoljenje spremembe priloge k Obvestilu Ministrstva za zunanje zadeve št. 10-1950 o sprejemanju carine in uvoznih pristojbin pri uvozu lesa za mehanično in kemično izdelavo celuloze; davčne ugodnosti za izgradnjo industrijskega pristanišča v zalivih, G-pravi ukaz: Irasovanje predstavnika zbornice za trgovino, industrijo in kmetijstvo; zakonito pripoznanje Sergia in Alda Genitoni; zakonito pripoznanje Nidi je in Marije Pie Franco - Rossal-di; dovoljenje spremembe priloge k Obvestilu Ministrstva za zunanje zadeve št. 10-1950 o sprejemanju carine in uvoznih pristojbin pri uvozu lesa za mehanično in kemično izdelavo celuloze; davčne ugodnosti za izgradnjo industrijskega pristanišča v zalivih, G-pravi ukaz: Irasovanje predstavnika zbornice za trgovino, industrijo in kmetijstvo; zakonito pripoznanje Sergia in Alda Genitoni; zakonito pripoznanje Nidi je in Marije Pie Franco - Rossal-di; dovoljenje spremembe priloge k Obvestilu Ministrstva za zunanje zadeve št. 10-1950 o sprejemanju carine in uvoznih pristojbin pri uvozu lesa za mehanično in kemično izdelavo celuloze; davčne ugodnosti za izgradnjo industrijskega pristanišča v zalivih, G-pravi ukaz: Irasovanje predstavnika zbornice za trgovino, industrijo in kmetijstvo; zakonito pripoznanje Sergia in Alda Genitoni; zakonito pripoznanje Nidi je in Marije Pie Franco - Rossal-di; dovoljenje spremembe priloge k Obvestilu Ministrstva za zunanje zadeve št. 10-1950 o sprejemanju carine in uvoznih pristojbin pri uvozu lesa za mehanično in kemično izdelavo celuloze; davčne ugodnosti za izgradnjo industrijskega pristanišča v zalivih, G-pravi ukaz: Irasovanje predstavnika zbornice za trgovino, industrijo in kmetijstvo; zakonito pripoznanje Sergia in Alda Genitoni; zakonito pripoznanje Nidi je in Marije Pie Franco - Rossal-di; dovoljenje spremembe priloge k Obvestilu Ministrstva za zunanje zadeve št. 10-1950 o sprejemanju carine in uvoznih pristojbin pri uvozu lesa za mehanično in kemično izdelavo celuloze; davčne ugodnosti za izgradnjo industrijskega pristanišča v zalivih, G-pravi ukaz: Irasovanje predstavnika zbornice za trgovino, industrijo in kmetijstvo; zakonito pripoznanje Sergia in Alda Genitoni; zakonito pripoznanje Nidi je in Marije Pie Franco - Rossal-di; dovoljenje spremembe priloge k Obvestilu Ministrstva za zunanje zadeve št. 10-1950 o sprejemanju carine in uvoznih pristojbin pri uvozu lesa za mehanično in kemično izdelavo celuloze; davčne ugodnosti za izgradnjo industrijskega pristanišča v zalivih, G-pravi ukaz: Irasovanje predstavnika zbornice za trgovino, industrijo in kmetijstvo; zakonito pripoznanje Sergia in Alda Genitoni; zakonito pripoznanje Nidi je in Marije Pie Franco - Rossal-di; dovoljenje spremembe priloge k Obvestilu Ministrstva za zunanje zadeve št. 10-1950 o sprejemanju carine in uvoznih pristojbin pri uvozu lesa za mehanično in kemično izdelavo celuloze; davčne ugodnosti za izgradnjo industrijskega pristanišča v zalivih, G-pravi ukaz: Irasovanje predstavnika zbornice za trgovino, industrijo in kmetijstvo; zakonito pripoznanje Sergia in Alda Genitoni; zakonito pripoznanje Nidi je in Marije Pie Franco - Rossal-di; dovoljenje spremembe priloge k Obvestilu Ministrstva za zunanje zadeve št. 10-1950 o sprejemanju carine in uvoznih pristojbin pri uvozu lesa za mehanično in kemično izdelavo celuloze; davčne ugodnosti za izgradnjo industrijskega pristanišča v zalivih, G-pravi ukaz: Irasovanje predstavnika zbornice za trgovino, industrijo in kmetijstvo; zakonito pripoznanje Sergia in Alda Genitoni; zakonito pripoznanje Nidi je in Marije Pie Franco - Rossal-di; dovoljenje spremembe priloge k Obvestilu Ministrstva za zunanje zadeve št. 10-1950 o sprejemanju carine in uvoznih pristojbin pri uvozu lesa za mehanično in kemično izdelavo celuloze; davčne ugodnosti za izgradnjo industrijskega pristanišča v zalivih, G-pravi ukaz: Irasovanje predstavnika zbornice za trgovino, industrijo in kmetijstvo; zakonito pripoznanje Sergia in Alda Genitoni; zakonito pripoznanje Nidi je in Marije Pie Franco - Rossal-di; dovoljenje spremembe priloge k Obvestilu Ministrstva za zunanje zadeve št. 10-1950 o sprejemanju carine in uvoznih pristojbin pri uvozu lesa za mehanično in kemično izdelavo celuloze; davčne ugodnosti za izgradnjo industrijskega pristanišča v zalivih, G-pravi ukaz: Irasovanje predstavnika zbornice za trgovino, industrijo in kmetijstvo; zakonito pripoznanje Sergia in Alda Genitoni; zakonito pripoznanje Nidi je in Marije Pie Franco - Rossal-di; dovoljenje spremembe priloge k Obvestilu Ministrstva za zunanje zadeve št. 10-1950 o sprejemanju carine in uvoznih pristojbin pri uvozu lesa za mehanično in kemično izdelavo celuloze; davčne ugodnosti za izgradnjo industrijskega pristanišča v zalivih, G-pravi ukaz: Irasovanje predstavnika zbornice za trgovino, industrijo in kmetijstvo; zakonito pripoznanje Sergia in Alda Genitoni; zakonito pripoznanje Nidi je in Marije Pie Franco - Rossal-di; dovoljenje spremembe priloge k Obvestilu Ministrstva za zunanje zadeve št. 10-1950 o sprejemanju carine in uvoznih pristojbin pri uvozu lesa za mehanično in kemično izdelavo celuloze; davčne ugodnosti za izgradnjo industrijskega pristanišča v zalivih, G-pravi ukaz: Irasovanje predstavnika zbornice za trgovino, industrijo in kmetijstvo; zakonito pripoznanje Sergia in Alda Genitoni; zakonito pripoznanje Nidi je in Marije Pie Franco - Rossal-di; dovoljenje spremembe priloge k Obvestilu Ministrstva za zunanje zadeve št. 10-1950 o sprejemanju carine in uvoznih pristojbin pri uvozu lesa za mehanično in kemično izdelavo celuloze; davčne ugodnosti za izgradnjo industrijskega pristanišča v zalivih, G-pravi ukaz: Irasovanje predstavnika zbornice za trgovino, industrijo in kmetijstvo; zakonito pripoznanje Sergia in Alda Genitoni; zakonito pripoznanje Nidi je in Marije Pie Franco - Rossal-di; dovoljenje spremembe priloge k Obvestilu Ministrstva za zunanje zadeve št. 10-1950 o sprejemanju carine in uvoznih pristojbin pri uvozu lesa za mehanično in kemično izdelavo celuloze; davčne ugodnosti za izgradnjo industrijskega pristanišča v zalivih, G-pravi ukaz: Irasovanje predstavnika zbornice za trgovino, industrijo in kmetijstvo; zakonito pripoznanje Sergia in Alda Genitoni; zakonito pripoznanje Nidi je in Marije Pie Franco - Rossal-di; dovoljenje spremembe priloge k Obvestilu Ministrstva za zunanje zadeve št. 10-1950 o sprejemanju carine in uvoznih pristojbin pri uvozu lesa za mehanično in kemično izdelavo celuloze; davčne ugodnosti za izgradnjo industrijskega pristanišča v zalivih, G-pravi ukaz: Irasovanje predstavnika zbornice za trgovino, industrijo in kmetijstvo; zakonito pripoznanje Sergia in Alda Genitoni; zakonito pripoznanje Nidi je in Marije Pie Franco - Rossal-di; dovoljenje spremembe priloge k Obvestilu Ministrstva za zunanje zadeve št. 10-1950 o sprejemanju carine in uvoznih pristojbin pri uvozu lesa za mehanično in kemično izdelavo celuloze; davčne ugodnosti za izgradnjo industrijskega pristanišča v zalivih, G-pravi ukaz: Irasovanje predstavnika zbornice za trgovino, industrijo in kmetijstvo; zakonito pripoznanje Sergia in Alda Genitoni; zakonito pripoznanje Nidi je in Marije Pie Franco - Rossal-di; dovoljenje spremembe priloge k Obvestilu Ministrstva za zunanje zadeve št. 10-1950 o sprejemanju carine in uvoznih pristojbin pri uvozu lesa za mehanično in kemično izdelavo celuloze; davčne ugodnosti za izgradnjo industrijskega pristanišča v zalivih, G-pravi ukaz: Irasovanje predstavnika zbornice za trgovino, industrijo in kmetijstvo; zakonito pripoznanje Sergia in Alda Genitoni; zakonito pripoznanje Nidi je in Marije Pie Franco - Rossal-di; dovoljenje spremembe priloge k Obvestilu Ministrstva za zunanje zadeve št. 10-1950 o sprejemanju carine in uvoznih pristojbin pri uvozu lesa za mehanično in kemično izdelavo celuloze; davčne ugodnosti za izgradnjo industrijskega pristanišča v zalivih, G-pravi ukaz: Irasovanje predstavnika zbornice za trgovino, industrijo in kmetijstvo; zakonito pripoznanje Sergia in Alda Genitoni; zakonito pripoznanje Nidi je in Marije Pie Franco - Rossal-di; dovoljenje spremembe priloge k Obvestilu Ministrstva za zunanje zadeve št. 10-1950 o sprejemanju carine in uvoznih pristojbin pri uvozu lesa za mehanično in kemično izdelavo celuloze; davčne ugodnosti za izgradnjo industrijskega pristanišča v zalivih, G-pravi ukaz: Irasovanje predstavnika zbornice za trgovino, industrijo in kmetijstvo; zakonito pripoznanje Sergia in Alda Genitoni; zakonito pripoznanje Nidi je in Marije Pie Franco - Rossal-di; dovoljenje spremembe priloge k Obvestilu Ministrstva za zunanje zadeve št. 10-1950 o sprejemanju carine in uvoznih pristojbin pri uvozu lesa za mehanično in kemično izdelavo celuloze; davčne ugodnosti za izgradnjo industrijskega pristanišča v zalivih, G-pravi ukaz: Irasovanje predstavnika zbornice za trgovino, industrijo in kmetijstvo; zakonito pripoznanje Sergia in Alda Genitoni; zakonito pripoznanje Nidi je in Marije Pie Franco - Rossal-di; dovoljenje spremembe priloge k Obvestilu Ministrstva za zunanje zadeve št. 10-1950 o sprejemanju carine in uvoznih pristojbin pri uvozu lesa za mehanično in kemično izdelavo celuloze; davčne ugodnosti za izgradnjo industrijskega pristanišča v zalivih, G-pravi ukaz: Irasovanje predstavnika zbornice za trgovino, industrijo in kmetijstvo; zakonito pripoznanje Sergia in Alda Genitoni; zakonito pripoznanje Nidi je in Marije Pie Franco - Rossal-di; dovoljenje spremembe priloge k Obvestilu Ministrstva za zunanje zadeve št. 10-1950 o sprejemanju carine in uvoznih pristojbin pri uvozu lesa za mehanično in kemično izdelavo celuloze; davčne ugodnosti za izgradnjo industrijskega pristanišča v zalivih, G-pravi ukaz: Irasovanje predstavnika zbornice za trgovino, industrijo in kmetijstvo; zakonito pripoznanje Sergia in Alda Genitoni; zakonito pripoznanje Nidi je in Marije Pie Franco - Rossal-di; dovoljenje spremembe priloge k Obvestilu Ministrstva za zunanje zadeve št. 10-1950 o sprejemanju carine in uvoznih pristojbin pri uvozu lesa za mehanično in kemično izdelavo celuloze; davčne ugodnosti za izgradnjo industrijskega pristanišča v zalivih, G-pravi ukaz: Irasovanje predstavnika zbornice za trgovino, industrijo in kmetijstvo; zakonito pripoznanje Sergia in Alda Genitoni; zakonito pripoznanje Nidi je in Marije Pie Franco - Rossal-di; dovoljenje spremembe priloge k Obvestilu Ministrstva za zunanje zadeve št. 10-1950 o sprejemanju carine in uvoznih pristojbin pri uvozu lesa za mehanično in kemično izdelavo celuloze; davčne ugodnosti za izgradnjo industrijskega pristanišča v zalivih, G-pravi ukaz: Irasovanje predstavnika zbornice za trgovino, industrijo in kmetijstvo; zakonito pripoznanje Sergia in Alda Genitoni; zakonito pripoznanje Nidi je in Marije Pie Franco - Rossal-di; dovoljenje spremembe priloge k Obvestilu Ministrstva za zunanje zadeve št. 10-1950 o sprejemanju carine in uvoznih pristojbin pri uvozu lesa za mehanično in kemično izdelavo celuloze; davčne ugodnosti za izgradnjo industrijskega pristanišča v zalivih, G-pravi ukaz: Irasovanje predstavnika zbornice za trgovino, industrijo in kmetijstvo; zakonito pripoznanje Sergia in Alda Genitoni; zakonito pripoznanje Nidi je in Marije Pie Franco - Rossal-di; dovoljenje spremembe priloge k Obvestilu Ministrstva za zunanje zadeve št. 10-1950 o sprejemanju carine in uvoznih pristojbin pri uvozu lesa za mehanično in kemično izdelavo celuloze; davčne ugodnosti za izgradnjo industrijskega pristanišča v zalivih, G-pravi ukaz: Irasovanje predstavnika zbornice za trgovino, industrijo in kmetijstvo; zakonito pripoznanje Sergia in Alda Genitoni; zakonito pripoznanje Nidi je in Marije Pie Franco - Rossal-di; dovoljenje spremembe priloge k Obvestilu Ministrstva za zunanje zadeve št. 10-1950 o sprejemanju carine in uvoznih pristojbin pri uvozu lesa za mehanično in kemično izdelavo celuloze; davčne ugodnosti za izgradnjo industrijskega pristanišča v zalivih, G-pravi ukaz: Irasovanje predstavnika zbornice za trgovino, industrijo in kmetijstvo; zakonito pripoznanje Sergia in Alda Genitoni; zakonito pripoznanje Nidi je in Marije Pie Franco - Rossal-di; dovoljenje spremembe priloge k Obvestilu Ministrstva za zunanje zadeve št. 10-1950 o sprejemanju carine in uvoznih pristojbin pri uvozu lesa za mehanično in kemično izdelavo celuloze; davčne ugodnosti za izgradnjo industrijskega pristanišča v zalivih, G-pravi ukaz: Irasovanje predstavnika zbornice za trgovino, industri

DNEVNIK SLOVENCŮ V ITALIJI

Podružnica uredništva in uprave Primorskega dnevnika v Gorici - Ul. Silvio Pellico 1/II. nadst. - Telefon 11-32

SVETOVALCA DFS PRI GORIŠKEM ŽUPANU

Obljuba dolg dela

S samimi obeli občinska uprava ne more pokazati napredka svoje občine

Predvčerajšnjim sta se oglašila pri goriškem županu svetovalca DFS tovarisa Pavla in Pavlin ter mu predložila s področnimi obsejanimi številna vprašanja okoljskih vseh. O nekaterih izmed teh je razpravljalo ob občinski svet, ki je celotno zadevo odločilo, da se kaneje priloži do odločanja in odločitve, kakaj naše vasi se vedno na vodovodne napeljavne na popravila cest in mostov.

Glede popravila ceste proti Sovodnji in ikratni pozitivni vodovodnih cev, je župan pojasnil svetovalcem, da so bila dela odložena zato, ker oblačina še ne razpolaga z državnim podporo, ki je v obliki večjih in manjših zneskov namenjena popravilom. Kakor kaže, bodo Standeržani ostali še dokaj časa brez te napeljave, kajti za dosego državnih podpor si mora dejansko komisija. Šele na podlagi njenih ugotovitev lahko računamo obnovo na primerne kredite, od katerih so, žal, odvisni tudi naši podeželjani. Ob tej priliki je župan dr. Bernardis povedal, da ima

Propad gozdarstva v tajpanski občini

Citatelj, ki je zadnja leta hodil po korsi verigi Jalovecve skupine, Velikem in Malem vrhu ter zadaj ležeči gorski planjavi Tasarovo, bo morda dejal, čemu neki razpravljaljo o gozdarstvu tega predela Slovenske Benečije, ko gozda skorajda ni. Res je, kaj Kdor stopa danes po ter krajih, le težko verjame pripravevanju domačim, nov, da so se tu nekaj, in sicer še prav do 1. 1925 razprostirali močnogi bukovki gozdovi.

Se do preteklega stoletja so bila vsa zemljišča občinska, imenovana v tamkajšnjem naravnem ekumenu. Ko je prišla celitev teh zemljišč z avstrijskega cesarskega naredbi 1839 leta, ki je cesarju izvedla šele leta 1850, ko je bilo zabranjeno zbiranje v sosednjih, je razdelila takratna občinska uprava zemljo med šest vasi; svojo zemljo so dobile Tajpana, Proslud, Brezje, Platišče, Karnahita in Viskorja. Prostrani gozd pa, ki je pokrival Tasarovo, ni bil ves razdeljen, kajti za vsi Brezje, Karnahito in Viskorjo je bil ta preveč oddaljen, da bi ga moglo izkoriščati. Ko pa je prišla nova uredba, naj se vsa še nerazdeljena zemljišča razdeli med upravičence, si je občina prisvojila ves gozdni predel Tasarova. Bila je bil to vsemiljarska vrednost, saj je bil to bukov gozd, kjer so rasla po večini le stoletna močena debla. Na vsak hektar gozda lahko računamo nad 400 debel od 40 do 60 cm premera, mladih drevesec pa približno 3000. Drevje je bilo zdravo in izsekavanja niti najstarejši ljudje ne pomnijo. Bil je to pravi prazgod in bogastvo tajpanske občine.

Ko pa je prevzel občinsko upravo fašistični podesta, je začel peti sekira. Občina je dala v najem raznim velikim italijanskim gozdarskim tvrdkam cele predele naenkrat, ki so jih te počistile do tal ter napravile s tem neopopravljivo škodo. Sečnje niso dali na dražbo, ampak se je po navadi podesta sam pogodil s tvrdko za nizko ceno in znano je, da je marsikatera trdka zaslužila milijone. Posebno pa se je iztrebljal gozd za časa, ko je bil podesta znani fašist Bastianutti iz Vidma. Bil je majhen trgovec, v teku 20 let ko je nepretrgoma upravljal občino pa je postal eden največjih močgocev Pokrajine.

Ljudstvo je seveda mrmralo, ker je prodajal les po tako smešno nizkih cenah in ker so vedeli, da si ta brez dvoma po dogovoru s tvrdko polni svoj lastni žep. Dobljene denar za les, ki bi moral po pravici uporabiti za potrebe vasi Viskorje, Karnahite in Brezji, ker so ostali brez gozdov, je šel v korist tujim ostalim vsem, ki so ga odpeleli svoj delež. Da bi pomiril razčene občane, je kajpada obljubil, da bo dal izvršiti celotno vrsto javnih del, pri čemer bodo prišle v prvi vrsti v pomoč vasi Viskorja, Karnahita in Brezje. Toda vse obljube so ostale le pri besedah. Brežanom je bil tedaj objavljen primeren planor za pokopališče, katerega pa seveda še danes nimajo. Istakot so obljubili izgradnjo ceste med Karnahito in Viskorjo, ki se nešeto drugih koristnih javnih del. Ta bi se seveda tudi lahko izvršila, da se je bilo gozdno bogastvo toliko, da bi bili kriti vsi stroški in še bi ostal denar.

Občina Tajpana danes nima ničesar od tega. Do koder koli seže oko, vidimo dane le goščave, po katerih se razrasla robljovje in mlada šibka drevesca. Da poraste Tasaoro zopet dober gozd, bo treba čakati najmanj 80 let, seveda, ako ne bodo sproti izsekavali doraščajočega drevja.

Prebivalstvo Viskorje, Karnahita in Brezji, ki je danes v obupnem gospodarskem položaju, se zaveda vsak dan bolj, ob kolikšno bogastvo so ga privrili fašistični podesta. Ako bi se gozd izsekaval zmerno, kar bi ga lahko še sedaj mnogo, kar bi jim bilo v veliko pomoč, ker bi tako lahko imeli zaposlitev v lasini občini in bi jim ne bilo treba tavati po svetu, da si prislužijo svoj vsakdanji kruh.

Seja občinskega upravnega odbora
Sinoci ob 18.30 so se v beli dvorani goriškega županaštva sestali občinski odborniki k občinski predsedni seji. Na seji, ki je bil predsedoval župan dr. Bernardis, so razpravljali o plačilu raznih občinskih dologet, o imenovanju občinskega predstavnika pri upravnem svetu italijanske strokovne šole, o nameditivni strokovne uprave sveta občinskega podpornega društva in podobno. Ob zaključku so odborniki poslušali še poročilo o občinskem finančnem stanju, ki ga je podal odbornik dr. Bettiol.

O poteku seje in o sklepih, ki so jih na njej sprejeli, bomo podrobneje poročali jutri.

Obvezna oddaja žita v naši pokrajini
Na prefekturi so imeli pod predstvom podprefekta dr. Pasqualeja sestanek predstavnikov Pokrajinskega inspektorata za poljedelstvo. Zveze poljedelcev, raznih sindikalnih organizacij, Kmečkega konzorcija in UPSEA-e. Na sestanku so udeleženci razpravljali o letošnjem žitnem pridelku v naši pokrajini. Ugotovili so, da je bil precej zadovoljiv in v zvezi s tem določili količino obvezne oddaje, ki jo bo letos kakor lanske leto 5000 stotov. Cena za stotno odnana žita ostane tudi nespremenjena in sicer 6250 lir.

Nadalje so 5000 stotov obvezne oddaje razdelili med posamezne občine v pokrajini.

Krvavi sladoled
Pri izdelavi sladoleda je večkrat poobil svojo roko v stroju 15letni sladičarski pomočnik Pelinson Karmelo iz Moše, ki je zaposlen v sladičarni Nerini na Korzu Roosevelt št. 68. Na pomoč mu je moral rešiti avto Zelenega križa, ki so ga odpeleli v občinsko bolnišnico Brigata Pavia, kjer so mu obvezali težjo rano, zaradi katere se bo moral zdraviti petnajst dni.

Najdena aktovka
Neki orožnik je večeraj popoldne našel na Travniku aktovko, v kateri je več slovenskih knjig. Njen lastnik naj se zgleda na orožniški postaji v Ul. N. Saura.

IZGONI
Večeraj je goriška policija z izgonnim listom spravila iz našega mesta Alberica Albionja in Antona Alessandrja, oba doma iz Lecce. Moža sta še pred mesecem prišla v Gorico in sta tu zivotala brez vsakih sredstev za življenje.

Konec šolskega leta na slovenskih srednjih šolah

Končno je prišel 15. junij, težko pričakovani dan vseh dijakov v katerem se končajo vse mučne skrbi za neprijetno učenje. Vendar vsi dijaki ne grejo s pravim veseljem na počitnice. Nekateri so si nakopali izpite, zaradi katerih bodo morali zapraviti dober del prostega časa. Dijaki v zadnjem letniku pa se še ukvarjajo s skrbmi, kako se bodo po končani maturi lotili težke življenjske poti.

Število maturantov na slovenskih srednjih šolah je letos precej visoko, ker se bodo k maturi prijavili tudi nekateri privratniki. Gojenci zadnjih letnikov, tako na liceju, kot na učiteljski, so kot po navadi svečano proslavili konec šolskega leta in srednješolskega življenja sploh (seveda če bo šla matura po sreči). Dijaki iz tretjega razreda liceja so večeravno slavnostno prikonali v drugi razred in izročili ključce svojim naslednikom. Ob burnem ploskanju navzočih so maturanti prečitali slavnostni govor v makveronski latinščini, nakar so drugoliceji potegnili iz skrivališč nekaj steklenic vina. In tedaj šele je veselje doseglo svoj višek. Enak potek je imela proslava na učiteljski, le da so tu sestavili govor v slovensčini.

Dočim so ostali dijaki končali za letošnje šolo, čaka maturantov še težka preizkušnja. Upajmo da se bo vse steklo po sreči!

Opozorilo trgovcem
Zveza trgovcev za gorisko pokrajino ponovno opozarja vse lastnike javnih obratov na člen 194 zakonskega pravilnika javne varnosti po katerem morajo v svojih obratih razobešiti na vidno mesto obitnico in cenik obrokov hrane.

Cene blaga na prodaj morajo izstaviti tudi vsi drugi trgovci na drobno.

Vsem kršiteljem omenjene uredbe bodo naložili globe.

SKLEPI
pokrajinskega odposlanstva
Pokrajinski odposlanec so na svoji zadnji seji odobrili številne sklepe, med katerimi pripisujejo občin za popravilo pločnika pred Pokrajinsko palačo in 200 tisoč lir za nadomestitev pokvarjenih prometnih znamenj na pokrajinskih cestah. Nadalje je bil odoben predlog predsednika, na podlagi katerega naj bi zainteresirane občine prevzele vodstvo gozdnih centrov v Gradiski, Zagraju, Poljanu in Romansu, ker bi pod vodstvom občin ti centri lahko najbolj ustrezali interesom slovnosti. Nato so odobrili popravilo nekaterih prostorov italijanske realne gimnazije in vzpostavitev novih vhodnih vrat.

Nadalje so odposlanci sklenili, da bodo zalaganje pokrajinske umobolnice z mlekom in mesom za drugo polletje povečali in tudi, ki bo napravila najnižjo ponudbo. Zavrnil pa so občinski predlog za sajenje dreves vzdolž ceste Poljan-Ravno polje, ker bo ta cesta v kratkem prešla pod državno upravo. Zavrnil so tudi predlog strokovnega inštituta v Gradiski za podaljšanje vodovoda, ker ima ta inštitut že svojo vodno napeljavo.

Vrnili so jih domovini
Jugoslovanske obmejne oblasti so večeraj izročile italijanskim štirih italijanskih državljanov, ki so nezakonito prestopili mejo. Ti so 39letni Chinese Peter iz Režije, 29letni Pausa Alojz iz Cedad 48letni Ruzier Edvard iz Trsta in 42letni Casto Anton iz Siracuse.

Vse štiri je italijanska policija odvzela v gorški zapor in jih prijavila sodnim oblastem zaradi nezakonitega prestopa meje. Časta Antona pa bo jutri odpotela v Siracuso, kjer se bo moral pred sodiščem zagovarjati še za druge prestopke.

Tekme za mladinsko nogometno prvenstvo
in prvenstvo I. lige Slovenije

V nedeljo 18. junija ob 17. uri bo na igrišču v Izoli nogometna tekma mladinske sekcije »Proleterja« iz Kopra in »Krima« iz Ljubljane. Tekma bo v okviru tekmovalja za mladinsko prvenstvo Slovenije.

Isti dan ob 18. uri, ravno tako na igrišču v Izoli, bo tekma »Proleterja« iz Kopra s »Kladivarjem« iz Celja za prvenstvo I. lige Slovenije. Glede na to, da je »Kladivar« v lestvici nogometnih klubov na drugem mestu, bo imel »Proleter« močnega nasprotnika, tekma sama pa bo zanimiva in papeta.

Nogometne tekme v nedeljo 18. t. m.
Umag B — Vilanija na igrišču v Umagu ob 17.
Seget — Buje na igrišču v Segetu ob 17.
Dajla — Novi grad na igrišču v Dajli ob 17.

... IN DNE 25. JUNIJA
SLEDECE TEKME:
Brtonigla B — Umag B na igrišču v Brtonigli ob 17.
Dajla — Buje na igrišču v Dajli ob 17.

Seget — Nova vas na igrišču v Segetu ob 17.

V debat, ki je sledila je sodelovalo 10 članov. Tudi tu je bil izvoljen okrajni odbor Zveze borcev katerega sestavljajo: Medica Erminij, Giurjevčev Evgen, Andrešič Arman, Vok Anton, Kovarčič Jordan, Vignij Albin, Korenika Branko, Serban Anton, Caldenaro Ferruccio, Legisa Nada, Altin Jožef, Saliz Anita, Fornazari Milan, Štokovič Erminij, Beničič Drago, Cepak Mario, Tujac Bruno, Rubesa Ana, Valenta Celestin, Bajsero Romano, Miani Nino, Alessio Jožef, Gorjan Anton, Makovac Jure, Blažević Jožef, Pavetič Gizela, Kalčina Viktor, Paljuje Peter in Chinchella Viktor.

Po sprejetih sklepih so vsi navzoči odobrili predlog tovarisa Crnobrija, da se pošlje pozdravno pismo tov. Titu in Zvezi borcev LR Hrvatske v Zagreb. Pozdravno pismo tov. Titu se glasi:

»Partizani bujskega okraja Vam z našega plenarja pošiljamo borbene pozdrave in čestitke.

Nekdanji borci v edinih NOB smo premagali mnoge težkoče. Po osvoboditvi so naša nuna težave, zlasti v našem bujskem okraju. Toda partizani, ki so se borili z Vami, tovi. Tito, se ne ustavi pred cvarimi in sovražniki.

Do sedaj zadane naloge smo častno izpolnili, ko ne prijetelj vseh barv od klerofašizma do kominfarmistov poskušali, da bi nas odvrnili s poti pravice, s poti izgradnje socializma.

Obljubljam Vam, da hočemo z isto verno izvesti tudi danes postavljene nam naloge za izgradnjo socializma in da nabo zaoštrili za ostalimi borci socialistične domovine.

Kolikor več obrekovanj in laži — toliko nam je Tito dražji

PARTIZANI
OKRAJA BUJE

Kolesarska dirka za juniorje
in začetnike v nedeljo 18. t. m. v Izoli

Sindikalni športni klub »Proleter« v Kopru je organiziral za prihodnjo nedeljo 18. junija ob 18. uri kolesarsko dirko za juniorje in začetnike. Start bo v Izoli pred Taverno in ravno tam bo tudi cilj. Proga bo tekala iz Izole v Kopra v Sv. Lucijo, Portorč, Strunjan in nazaj spet v Izolo, tako da bo znašala vsaj 42 km.

Za tekmo se lahko prijavijo vsi, ki se lahko izkažejo, da pripadajo zgoraj navedenim kolesarskim kategorijam. Prvih deset dirkačev bo prejelo nagrado in darila. Prijave se bodo zaključile eno uro pred startom v Izoli.

Slovenska zastava ne more žaliti narodnostnih čustev italijanskega demokrata

Goriško sodišče je pred nekaj dnevi obsodilo 60-letnega Alojza Ferfoljo iz Standerže na 2000 lir globe, ker je 1. maja v počastitev delavskega praznika izobesil slovensko zastavo. Ne glede na to, da je sodnik brčkone izbral svoj položaj v korist lastni šovinistični nepristnosti, si ni moglo tolnačiti, kako je moglo v demokratični državi dopustiti obsodo državljanja, ki se mu nikakor ne more dokazati, da bi bil prišel v naukrižje s kazenskimi določbami, ki se lahko obrne tako, da gre v škodo Slovencev.

Izobesena slovenska zastava ne more žaliti narodnostnih čustev italijanskega demokrata. Iz raznoterjavi spravi lahko le one, ki so bili vse do pred leti vajeni črnih trakov in v svoji prenapetosti ne prenesajo preestrijh barv na način, kakor se to dogaja v španskih biskobskih arenah.

Vodilni množje v italijanski vladi skušajo ob vsaki priliki dokazati demokratičnost svoje države, medtem ko se v pravi še vedno poslužujejo fašističnih postopkov zlasti tedaj, ko obravnavajo pripadnike slovenske narodnostne manjšine. Akoravno tudi v Italiji ni zakona, ki bi branil pripadnikom narodnostnih manjšin izobesjanje narodnih zastav, za kar imamo najbližji dokaz v tem, da so bile zaple-

KINO
VERDI, 17: »Meči v poševaj«, M. Thoren in D. Andrews.
VITTORIA, 17.30: »Nebo na močvirju«.

CENTRALE, 17: »Neugasljivi plamen«, G. Cervi.
MODERNO: Zaprt.
EDEN, 17: »Vohunja«, G. Rapti

ISTRSKI DNEVNIK

Podružnica uredništva Primorskega dnevnika v Kopru - Ul. Cesare Battisti 2 - Telefon 70

Okrajni konferenci Zveze borcev v Kopru in Bujah

Da bo s te zemlje zabrisana vsaka sled fašizma in sovražnikov ljudske oblasti

Skoro istočasno sta bili pred dnevi v Kopru in Bujah okrajni konferenci Zveze borcev. Obe konferenci sta bili sklicani zaradi pregleda dela in nalog, ki se postavljajo pred bivše borce v zvezi s sedanjim političnim in gospodarskim položajem.

V Kopru je bila konferenca v mali dvorani gledališča ob navzočnosti skoro vseh delegatov. Ob otvoritvi sta konferenco pozdravila tov. Sokol v imenu okrajnega komiteja ter tov. Caharija v imenu okrajnega komiteja in v imenu španskih borcev. Sledilo je poročilo o delu in nalogah Zveze borcev. Iz tega poročila je razvidno, da ima danes koprski okrajna Zveza borcev 1316 članov. Od teh je 44 bivših oficirjev in 120 podoficirjev. Zveza borcev je razdelila 96 odklikovanz za razluge v NOB. Nekateri krajevni odbori zveze niso pravočasno dostavili seznamov predlaganih za odklikovanja.

V vsem okraju je 34 krajevnih in 3 mestne Zveze borcev. Najboljše so v Smarjah, Babičih in Gažonu. Te so se posebej izkazale z delom na političnem in gospodarskem polju.

Ker smo o izvršenem delu še poročali, omenjamo samo zaključek poročila, ki pravi: »Mi se moramo vedno zavedati, da smo še borci, ki so pripragovali velike težave v času NOB. Tudi danes se moramo je naprej boriti na gospodarskem in političnem področju, da bomo dosegli cilje, ki smo si jih zahteli v času borbe — izgradnjo socializma. Samo če bomo zavedni in strnjeno vodili borbo za utrditev ljudske oblasti, bomo to lahko dosegli. Vsak borec naj se vedno spominja tiste priroke, s katero smo obljubljali smrt fašizmu in naj dela na tem, da bo z naše zemlje izginila vsaka sled sovražnikov ljudske oblasti.

Tov. Kozlovič je nato govoril o organizacijskih vprašanjih Zveze borcev, nakar se je 1. Da bodo bivši partizani nadaljevali z neizpisano borbo proti vsem razvalincem in saboterjem ljudske oblasti, proti domači in tuji reakciji, proti gospodarskim in političnim spekulacijam, proti kominfarmizmu in šovinizmu. Zato je potrebno, da vsi bivši partizani in aktivisti ostanejo v prvih vrstah kot so bili v času NOB, danes pa v množičnih organizacijah, ter da nadaljujejo z utrjevanjem slovensko-italijanske bratstva in enotnosti na našem ozemlju, posebno v ceni A. Samo na ta način bomo skupno z demokratičnim ljudstvom Trsta lahko zahtevali, da bo Tržaško ozemlje med bratske povezave med italijanskim in slovenskim narodom, ter da ne bo naše ozemlje sredstvo barantanja med veleislami.

Odločno izjavljamo, da uso da SFO-ja ne sme biti predmet kakršnega koli trgovanja med veleislami. 46.000 padlih borcev lahko sami odločimo o naši usodi.

2. Partizani bodo dali vse svoje sile za nadaljnjo utrjevanje ljudske oblasti.

3. Pri krepitevi in dvigavanju združ vseh vrst posebnih kmetič delovnih združ bodo partizani pomagali z vsemi močmi. Tako pri dvigavanju produkcije po tovarh, kjer si bodo prizadevali, da bodo v prvih vrstah kot udarniki, racionalizatorji in novatorji.

4. Vso pomoč bodo dali partizani pri razvoju kulturno-prosvetnega dela po vseh, mestih in tovarnah. To zato, da bomo čimprej zabrisali vse posledice fašističnega zatiranja slovenskega in hrvaškega naroda na tem ozemlju.

5. Sestavili bodo delovne čete in bataljone, ki bodo pomagali s prostovoljnimi delom na raznih objektih splošnega gospodarskega značaja kot: gradnjo cest, združnih domov, šol, fizikulturnih stadionov, elektrifikacij, melioracij, kanalizacij ter utrjevanju sistema načrtnega gospodarstva.

6. Partizani bodo vzgajali pri ljudeh čut za čuvanje občeljske imovine in aktivno sodelovali pri fizikulturi.

7. Vsakega škodljivca in saboterja ljudske oblasti, ki skuša uničiti pridobitve narodnoosvobodilne borbe bodo partizani izključili iz svojih vrst.

Ob zaključku je konferenca pooblastila odbor, da sestavi in pošlje pozdravno pismo tovarisu Titu, protoslo pismo tovarisa Gasprijevičevi zaradi preganjanja demokratičnega ljudstva

Čezarji

V Tednu matere in otroka smo odprli pionirski dom

V nedeljo popoldne so se zbrali pionirji Čezarjev in Pobegov na proslavo otvoritve svojega doma. Soba, kjer bodo imeli pionirji svoj prostor, je bila okusno okrašana. Na steni pod sliko maršala Tita so pionirji razobešili stenas poln dopisov in risb. Na levi steni je bila velika slika prve slovenske učiteljice na naši osnovni šoli Vatrovec Elvire, katero so ustrelili fašisti 5. maja 1944 v Dekanih. Naš pionirski odred nosi danes ime padle borke za svobodo in slovensko kulturo. Soba je opremljena z majhnimi mizicami in stoli. Na mizah so razne zabavne igre, šah dnevo časopise, mladinske revije in knjige.

Pionirji so za otvoritev zapeli himno »Pionirji smo Primorci«, nakar je sledil govor o pomenu pionirskega doma in kulturni spored.

Pionirji so se obeževali, da bodo pomagali pri gradnji spomenika padlim borcem in

Po dokaj ugodnem vremenu v marcu, aprilu in prvi polovici maja je nastopila suha doba in je trajala z malo dežja, ki je padev v noči od 27. do 28. maja, nad mesec dni. Ta dež pa je malo zalegel, ker je po njem nastopila burja in hitro izvelika iz zemlje vsvo vlago.

V času, ko je vse rastlinstvo najbolj potrebno vlage, je nastalo pomanjkanje mokrote. Nad trideset dni je sonce pripekalo brez prestanta od zgodnjih jutranjih pa do kasnih večernih ur. Krompir, ki je bil v najlepšem razvoju, je zelo obuštil, prav tako fižol in druge manjše kulture. Če si šel med ljudi, so vsi potrti ugovarjali: Krompirja ne bo niti pol lovica, kot bi ga bilo lahko. Če kmalu ne bo dežja, bodo ogrožene še druge kulture. Krompir in fižol, ki so jih v tleh izvelika iz zemlje vsvo vlago.

Stara istrska korenina, 86-letni Toni mi je v petek zagotavljal, da bo v nekaj dnevih dež. Res so se začeli pojavljati prvi znaki lahke oblačnosti. Zrak je postal iz dneva v dan težji. Vročina nezmožna, tako da je po obilno polzel po obratu tudi če si delal samo s svincovico. V ponedeljek se je ob zori nalahko pooblačilo in je okoli četrte ure padlo nekaj debelih kapelj, ki so bile kot pozdravne znanilke, da je dež blizu.

Naj bo kakorkoli, četudi je malo kasno prišel, je vendarle prinesel veliko dobrega. Kar je škoda na krompirju, grahu in fižolu, se bo dalo popraviti z drugimi kulturami. Vse manjše kulture, paradiznik, fižol, solata, korusa po krompirju, se bodo lahko bujno razvile. Prav tako bo prav za vse njive, ki so ostale prazne po žetvi pšenice in jčmena in tudi za travnike ter deteljiska.

Solski fizikulturni izlet v Izoli v nedeljo 18. junija
V Izoli bo letošnji solski fizikulturni izlet v nedeljo 18. junija in sicer ob 9. uri.

Kot prvi bodo nastopili pionirji od 6 do 10. leta s prostimi vajami, nato z igrami. Pomorili se bo tudi v tekmu na 80 m. Za njimi pridejo pionirji od 10. do 14. leta, nakar bodo pionirke tekle z vrvicami na progi 50 m.

V drugem delu nastopa bodo mladince izvajale proste vaje, za njimi bo vlečenje vrvi ter nato zopet proste vaje mladincev.

Za članicami iz Trsta, ki bodo predvajale vaje z obroči, bo tek v vrečah in za tem folklorni nastop Tržačanov. Kot zadnja točka so na sporedu proste vaje članic in članov iz Kopra in Trsta, ki so bile dolocene za letošnji fizikulturni nastop v Skopju.

Pozivamo vse domačine v Izoli in okolice, da se udeležijo polnoštevno tega nastopa naše delovne šolske mladine!

Izlet v Opatijo
Avtomotociklistična sekcija pri okrožnem odboru Ljudske tehnikje v Kopru obvešča vse članice in motocikliste, da bo priredila dne 25. t. m. skupen izlet v Opatijo ob mednarodnih motociklističnih tekmah. Kdor ima namen udeležiti se izleta, naj se javi pri okrožnem odboru LT v Kopru za vpis in prijavo motorja. Priprani smo, da se bo temu vabilu odzvalo veliko število tekmalcev. Prijave sprejemamo vsak dan od 8. do 17. ure v naših prostorih.

OOLT avtomotociklistična sekcija

Tekmovanje za najboljšo serijo fotografij
Komisija fotosekcije pri okrožnem odboru Ljudske tehnikje v Kopru razpisuje tekmovanje za tri najboljše serije fotografij, ki bodo služile kot razglednice.

Vsebinska naj bo: naša gradnja, lepote našega morja, mest in asl, razne zanimivosti in naša folklorja. Oblika naj bo v formatu razglednice. Vsa serija naj bo sestavljena iz 3 posnetkov.

Vsi zainteresirani in tekmovalci naj predložijo svoja dela komisiji fotosekcije do 30. t. m. Najboljše serije bodo odkupljene in nagrojene.

Kolearsarska dirka za juniorje
in začetnike v nedeljo 18. t. m. v Izoli

Sindikalni športni klub »Proleter« v Kopru je organiziral za prihodnjo nedeljo 18. junija ob 18. uri kolesarsko dirko za juniorje in začetnike. Start bo v Izoli pred Taverno in ravno tam bo tudi cilj. Proga bo tekala iz Izole v Kopra v Sv. Lucijo, Portorč, Strunjan in nazaj spet v Izolo, tako da bo znašala vsaj 42 km.

Za tekmo se lahko prijavijo vsi, ki se lahko izkažejo, da pripadajo zgoraj navedenim kolesarskim kategorijam. Prvih deset dirkačev bo prejelo nagrado in darila. Prijave se bodo zaključile eno uro pred startom v Izoli.

Kolesarska dirka za juniorje
in začetnike v nedeljo 18. t. m. v Izoli

Sindikalni športni klub »Proleter« v Kopru je organiziral za prihodnjo nedeljo 18. junija ob 18. uri kolesarsko dirko za juniorje in začetnike. Start bo v Izoli pred Taverno in ravno tam bo tudi cilj. Proga bo tekala iz Izole v Kopra v Sv. Lucijo, Portorč, Strunjan in nazaj spet v Izolo, tako da bo znašala vsaj 42 km.

Za tekmo se lahko prijavijo vsi, ki se lahko izkažejo, da pripadajo zgoraj navedenim kolesarskim kategorijam. Prvih deset dirkačev bo prejelo nagrado in darila. Prijave se bodo zaključile eno uro pred startom v Izoli.

Poljsko - nemški sporazumi

Rubelj - izključno plačilno sredstvo za države pod sovjetskim vplivom?

Vprašanje sklenitve nemške mirovne pogodbe in v tem okviru ureditve nemških meja se kljub temu, da je od kapitulacije Nemčije poteklo že nad pet let, še ni premaknilo z mrtve točke. Kot znano so se v Jalti Stalin, Roosevelt in Churchill sporazumeli, da je edina bodoča mirovna konferenca poklicana odobriti eventualne teritorialne korekture in začrtati dokončne nemške meje. Zato mora biti vsaka nemška meja — bilo da gre za Saarsko linijo ali pa za linijo Odra-Niža — le začasna. Francoska vlada je to tudi izrecno priznala v sporazumu, ki ga je sklenila s Poljsko. Sovjetska zveza, ki je kumovala poljsko-nemškemu zblizovanju, pa je dala sedaj demarkacijski črti Odra-Niža značaj dokončne državne meje.

V začetku junija je prispela v Varšavo delegacija vzhodnonemške republike. Dne 7. junija pa sta, kot poroča agencija PAP, Poljska in Vzhodna Nemčija podpisali v poljskem glavem mestu več sporazumov: ekonomskega, znanstvenega, kulturnega, sodnega, vendar pa tudi deklaracije o gledanju demarkacije utrjenih in obstoječih državnih meja med Poljsko in Nemčijo na Odru in Niži.

Prvič je bil podpisan daljnosežni trgovinski sporazum. Po tem sporazumu se da trgovinski promet med obema državama povečati letno za 60 odst. v primerjavi s prejšnjim letom. Drugič je bil podpisan sporazum o medsebojnih kreditnih obveznostih in blagovnem prometu. Tretjič, sporazum o tehničnem in znanstvenem sodelovanju med obema državama. Ta sporazum določa tesnejše sodelovanje v okviru poljskega šestletnega in vzhodnonemškega petletnega plana. Dalje sta obe delegaciji podpisali protokol o kulturnem sodelovanju. Ta protokol določa medsebojno olajšave za znanstveno sodelovanje, izmenjavo znanstvenih, knjižnih in študijskih posredovateljev, ki se nahajajo na vzhodnonemskem meje, je izrazil o Nemčiji in Zapadni Evropi zelo veliko pozornost. Medtem ko se omejujejo listi, ki izhajajo v vzhodnonemških državah, v glavnem na izjavo predsednika vzhodnonemške republike Piecka, podpredsednika vzhodnonemške vlade Ulbrichta in predstavnikov poljske države, ki drug za drugim ponavljajo, da se je v Varšavi temno pogajanje zgodovine (Piecka) in da stopata sedaj oba naroda ena pot bratrske koexistence (Ulbricht), pa se spuščajo zapadni listi v vsa mogoča ugibanja, kakšen bo nadaljnji razvoj sovjetsko-nemških

odnosov in kdaj bo Vzhodna Nemčija popolnoma absorbirana v sovjetski blok.

Kot poroča agencija Reuter, podarjajo v krogih SED (Ekonomske socialistične partije), da je »spakt prijateljstva« le prvi v nizu paktov, ki jih bo vzhodnonemška republika sklenila z drugimi vzhodnoevropskimi državami, da ugotovi politično in ekonomsko sodelovanje med najbližjimi državami. Istočasno poudarjajo, da so čustva, ko je Nemčija stremela na Vzhod (Drang nach Osten), za vedno minili. »Možno je,« piše »Le Monde«, »da nemški komunisti niso mogli razpati drugega. Prav gotovo pa je, da bodo izgubili še čisto popularnost, ki jim je še ostala v Nemčiji. Vzhodna Nemčija ne bo mogla več rivalizirati z Zahodno Nemčijo.«

Poljsko-nemška meja na Odru in Niži bo določena že v enem mesecu, in sicer na podlagi posebnega sporazuma. V tej zvezi poudarjajo v prejšnjih zapadnih državah, da si je Poljska z Varšavskimi sporazumi enostransko priključila ozemlja preko Odra in Niže. Znani pariski dnevniki »Le Monde« piše: »Niži poljska vlada niti vedno Vzh. Nemčije nimata nobene pravice podeliti nove nemške meje, to je naloga mirovne pogodbe. Ostali pariski listi poudarjajo, da lahko novo nemško vzhodno mejo določijo samo zavezniki in reprezentativna nemška vlada. Tako je bilo določeno tudi na konferenci v Jalti, zato Varšavski sporazum krši sklepe jaltiske in potsdamске konference.«

Agencija UP poroča, da je predstavnik ameriškega znanstvenega ministrstva Dr. Mc Dermott izjavil, da ameriška vlada ne priznava sporazuma med Poljsko in Vzhodno Nemčijo o dokončni določitvi meje med obema državama na črti Odra-Niža. Mc Dermott je podprl s tem izjavo vrhovnega ameriškega komisarja v Zapadni Nemčiji Me Clona, da se vprašanje meje med obema državama ne more rešiti drugače, kot je z mirovno pogodbo z Nemčijo. Isto poudarjajo tudi nemški krogi v Bonnu. V Londonu je predstavnik angleške vlade izjavil, da angleška vlada ne bo nikoli pristala na Varšavski sporazum o poljsko-nemških mejah, ker se lahko to vprašanje uredi samo z mirovno pogodbo, ki jo bodo podpisali zavezniki in reprezentativna nemška vlada. Dunajski vzhodnonemški vlada pa ne predstavlja več kot ene tretjine Nemčije, zato v imenu vse Nemčije sploh ne more podpisati nobenega akta.

Po vrtnitvi iz Varšave je vzhodnonemški minister za trgovino izjavil, da se bodo odsele psi obračunali med vzhodnonemško republiko in Poljsko vodili na osnovi rublja in ne dolara.

Dejstvo, da je novi trgovinski sporazum sklenjen na osnovi rublja, kakor tudi sporazum, da se bodo odsele podatki o poljski zunanji, trgovini in o budžetu objavljali le v rubljah, je še en dokaz več, da je bil pravi smisel nedavne revalorizacije rublja v Sovjetski zvezi to, da postane rubelj izključno plačilno sredstvo za vse države pod sovjetskim vplivom. Tako je sedaj Sovjetska zveza dobila novo sredstvo — rubelj za kontrolno mednarodnega prometa in ekonomskih odnosov s tistimi državami, ki so v njeni sferi. Dosedaj je Sovjetska zveza to kontrolno vsiljevala in izbijala preko raznih delegacij, misli, po raznih organih in podjetjih, na zunaj pa je izjavljala to kontrolno tako, da je v interesu sovjetske ekonomije forsirala razvoj samo nekaterih proizvodnih artiklov. Sedaj pa je vsilila rubelj, kot edino plačilno sredstvo in privela tako ekonomsko svojega bloka pod strukturo.

Varšavski sporazumi, ki jim je kumovala Sovjetska zveza, se enkrat potrjujejo, da predstavlja Sovjetska zveza enostransko reševanje mednarodnih problemov mednarodnemu sporazumevanju in da ji gre predvsem za to, da utrudi svoj gospodarski in politični položaj na Poljskem in v vzhodnonemški republiki. Kakšne bodo posledice tega sporazuma za bodoči razvoj nemškega vprašanja, to bo pokazala že bližnja bodočnost.

Šest premovalovnikov v Sloveniji je že preseljeno plan za maj

Šest slovenskih premovalovnikov je pred 1. junijem izpolnilo mesečno proizvodno nalogo za maj, in sicer poleg rudnika Timav, ki dela že za drugo polletje, še rudnik St. Janž, ki je izpolnil mesečni plan s 120 odst. rudnik Laška, ki je dosegel 108 odst., rudnika Senovo in Zabukovca, ki sta izkazala 104 odst., in rudnik Trbovlje, ki je dosegel nekaj nad 100 odst.

Med ostalimi rudarskimi kolektivi je precej presegel svojo mesečno proizvodno nalogo tudi kolektiv rudnika živega srebra v Idriji.

Tudi to dekletce je skrbna in zavedna mamica obkroga in ji pripeljala na stadion »Prvi maj«. Ona se je resno in s ponosom postavila pred našega fotografa, zavedajoč se svojega poretka.

Naše žene so se v velikem številu odzvale klicu po sodelovanju pri »Dnevu slovenske kulture« s svojimi narodnimi nošami. Po dolgem času so lahko zopet oblekle narodne noše in prisle na stadion »Prvi maj« in s tem pripomogle k velikemu uspehu naše pridelitve, uspehu, ki bo ostal v spominu še dolgo vrsto let.

Naše brhke okoličanke

Naše žene so se v velikem številu odzvale klicu po sodelovanju pri »Dnevu slovenske kulture« s svojimi narodnimi nošami. Po dolgem času so lahko zopet oblekle narodne noše in prisle na stadion »Prvi maj« in s tem pripomogle k velikemu uspehu naše pridelitve, uspehu, ki bo ostal v spominu še dolgo vrsto let.

INDONEZIJA - domovina tropskih rastlin, južnega šadja, dežela lepih deklet in večne pomladi

Indonezija. Gotovo ste že čitali, da je to domovina tropskih rastlin, južnega šadja, dežela lepih deklet in večne pomladi. Malo pa najbrže veste, kje leži ta bajna dežela, kakšni so njeni prebivalci in kakšne težave imajo v borbi z življenjem. Verjetno vam je razen nekaj splošnih pojmov prav malo znano o Indoneziji in njenih problemih. Morajo pa tudi poznati tisti, da sta prav zadnji čas brali, da se oživeli boji tam daleč na kakem otoku Južnega morja, pa ste »ekonomili« z rameni, češ kaj se to mene tiče. Pa vendar, na Tihem oceanu, v Indoneziji se dogajajo velike stvari. Ljudstvo bje tam borbo za svobodo. Vodi borbo za politično neodvisnost Indonezije, za kulturni in gospodarski napredek, za socialno pravičen red, za boljše življenje.

Pa pogledimo nekoliko probleme Indonezije.

Indonezija je dežela tisočev in tisočev otokov, ki se razprostirajo v obliki loka med Azijo in Avstralijo, med Indijskim in Tihim oceanom. Iz najmanj 10.000 otokov se sestoji. Prav gotovo je zato Indonezija največje otočje na svetu. Pri tem je otok Sumatra večji kot Italija, otok Borneo pa tako velik kot vsa Skandinavija. Na vseh otokih živi okoli 90 milijonov ljudi. Največ je domačinov, pripadnikov drugih azijskih narodov. Kakih 250.000 pa je Evropejcev, največ Nizozemcev in Angležev. Indonezija leži v tropskem pasu, zato uspeva tam mnogo raznovrstnih tropskih rastlin. Pridelujejo veliko kavčuka, kave, čaja, tobaka, datelnov, riža, vse vrste začimb, dišave. Velike predele otokov pokrivajo ogromni gozdovi, pravi pragozdovi, kjer so naravnost neizčrpne zaloge vseh vrst lesa. Drevo teak, ki služi za pridobivanje raznih barv, je posebno dragoceno. Toda po vseh indonezijskih otokih ga je obilo. Poljedelstvo pa je bolj slabo razvito. Na planjavah goje le riž, tobak, kava, začimbe in južno sadje. Drugo se ne izplača gojiti, kajti prevoz v Ameriko, Evropo ali drugam bi bil predrag. Toda kava, čaj, poper, dateljni, banane, to prenese prevoz tudi na desetstote kilometrov. Tudi živilnora je v Indoneziji slabo razvita,

domačini jo goje le v toliko, da krijejo svoje najnujnejše potrebe. Po vsem prostornem področju je zato komaj pet milijonov glav goveje živine! Pač pa je Indonezija bogata s svojimi zakladi, skritimi v zemlji. Zaloge črnca, zlata in srebra so velike, pa tudi nafte in premoga ne manjka. Toda vse to bogastvo malo služi domačinom ali še boljše rečeno, industriji, ki je v vseh kolonialnih deželah skoro ni. Tisto malo tekučine in kovinskih surovin ne zadošča za kritje niti četrtine domačih potreb. Razumljivo je zato, ča je življenjski standard domačinov prav nizek. Sicer pa je to razumljivo.

Ze v 16. stoletju so nizozemski mornarji prišli na otočje Indonezije. Izpodrinili so Portugalske ter na Javi osnovali središče svojega gosposstva. To je bilo leta 1596. Da bi laže vladali domačinom, so svoje ozemlje razdelili na dva dela. Toda izkoriščanje domačega prebivalstva je bilo enako povesdo. Najmanj petino svojih predelekov so indonezijski kmetje morali oddati svojim gospodarjem. Kljub vsemu tihnu je nizozemsko gospodarstvo v Indoneziji propadalo. Da bi ga okrepili, so se sporazumeli z Angleži ter dopustili vdor anglejskega kapitala. In tako je že 200 let tudi Anglija soudeležena pri izkoriščanju Indonezije.

Toda kako gledajo Indoneziji na svoje gospodarje? Prav slabo se razumejo z njimi. Upirajo se in upirajo, toda vsak upor se poslabša njih položaj. O njih pravih noče nihče ničesar slišati. Saj vlada po vsem svetu naziranj, da so kolonije namenjene zgolj izkoriščanju. Čemu se potem Indonezija upirajo? Če pa nočejo ubogati le po njih! In tega se Nizozemci drže. Upor javanskih kmetov, prvi večji in organiziran upor so Nizozemci leta 1870 krvavo zatrli. In prav tako tudi kasneje. Počasi pa se Indoneziji le prebujajo. Spoznavajo, tudi da jih odkrita borba z izkoriščevalci stane preveč. Zato pozeje spreminjajo svoj način borbe. Leta 1908 ustanove svojo prvo kulturno prosvetno organizacijo. Njene podružnice pa začno po vseh prostornih otokih Indonezije buditi narodno zavest ter krepiti težnjo po svobodi. Leta 1919 je bila na Javi osnovana Komunistična partija, ki je postala kmalu

ena najmočnejših strank. Nje temeljno načelo je borba za svobodo Indonezije. In tako se leta 1926 pojavijo na Sumatri dobro organizirani upori proti nizozemski oblasti. Toda nizozemski oblasti 20. stoletja niso nič manj kruti kot njihovi predniki. Kri teče! Toda zaradi je tudi hrapenjeje po svobodi vsak dan večje.

Leta 1941 okupuje svetovna vojna tudi otoke Indonezije. Kolonialno gospodarstvo evropskih držav se majo. In kmalu se stavlja nizozemsko kolonialnega gosposstva zruši. Mir na otokih Južnega morja? Svoboda Indoneziji? Ne! Svoboda zamenjava gospodarjev. Nizozemci in Angleži zamenjajo drugi imperialisti-Japonci. Domače prebivalstvo pa ostane še naprej izkoriščano. Zato se že kmalu po okupaciji razvijajo po vsej Indoneziji tajne organizacije, podtalno se pripravljajo orožni upor. In tako res v Indoneziji izbruhne narodnosvobodna borba.

Razumljivo pa je, da to imperialistom ne gre v račun. In tako se je zgodilo, da so se v Indoneziji v jeseni 1945 izkazale armade evropskih imperialističnih držav. Prvi so prišli Angleži, kmalu za njimi pa še Nizozemci. In počasi so skoraj povsod vzpostavili staro indonezijsko oblast. Indonezijiem jako ni preostalo nič drugega, kakor da so spet zgrabili za orožje in nadaljevali borbo. Znova je tekla kri Indonezijecev. Toda svet je prisluhnil, kajti nizozemske metode borcev za svobodo so bile le preveč teroristične. Organizacija združenih narodov je posredovala in marca 1947 so Nizozemci sklenili premirje z indonezijskim narodnosvobodnim gibanjem ter priznali obsoj in neodvisnost indonezijske republike na Javi, Sumatri in Maduri. A to je bila le taktična poteza. Ze po nekaj mesecih premirja so nizozemske čete vdrle na teritorij republike ter okupirale skoro vse ozemlje neodvisne indonezijske države. Spet so se dvignili Indoneziji v orožni upor in spet je posredovala Organizacija združenih narodov. Sovražnosti so bile po posredovanju mednarodne organizacije ustavljene in dosežen je bil sporazum. Toda pri tem so spet največjo korist odnesli imperialisti.

Konec decembra 1949 je bila v palači predsedstva velika kraljevine Nizozemske velika

slovesnost. Poleg vse vlade se je slovesnosti udeležila tudi nizozemska kraljica. Navzgor je bil tudi majhen temnopolt človek črnih las, z očali. To je bil, predsednik Indonezijske republike - Hasa. Kaj se je zgodilo? Slovesno so podpisali pergament, dokument, s katerim so bile ustanovljene Združene države Indonezije. Istočasno je bila v Bataviji, v glavnem mestu Indonezije, podobna slovesnost. Visoki komisar nizozemske krone Lowinck in sultan Hamengkubuwono sta podpisala podoben dokument. Po podpisu listin pa so vsi navzoči poslušali radijski prenos slovesnosti iz Nizozemske, iz Haage. In ko so na visli palači zamenjali nizozemsko zastavo z belordežno indonezijsko, je bila slovesnost končana. Lowinck je z letalom

Plesat gredo....

(Ljubljanska folklorna skupina)

Konec decembra 1949 je bila v palači predsedstva velika kraljevine Nizozemske velika

GOSPODARSTVO

TRGOVINA • INDUSTRIJA • PROMET • FINANCE

O cenah, življenjskih stroških, mezdah in plačah

Med gradivom, ki ga prinaša v svojem mesečnem poročilu naša Trgovinska zbornica, kakor tudi v statističnem vestniku VU so za delovnega človeka nedvomno najzanimivejši podatki tisti, ki govorijo o cenah življenjskih stroškov in mezdah in plačah ter o zavednih indeksih. Vse to so stvari, ki neposredno zadevajo vse tiste pri nas, ki živijo od dela in ti so v ogromni večini, ker znaša število zaposlenih v industriji, plovi, javnih službah in denarnih ter zavarovalnih zavodih na dan 30. aprila letošnega 86.203 oseb, z onimi, ki so zaposleni v poljedelstvu ali od tega žive, vred pa 92.253 oseb. (Nadalje je bilo po uradnih podatkih še 19.698 brezposelnih) nasproti 300.000 prisotnim prebivalcem področja.

Vprašanja, ki jih omenjamo,

so — ekonomsko vzeto — precej zavozelana. Najbolj zaradi tega, ker se o njih objavljajo z raznih strani razne trditve, številke in ker k zmedbi pripomore tudi uradna in poluradna statistika. Bodisi s tem, da se celo medsebojno razlikujeta pri številah ali ker obravnavata ista vprašanja na različnih osnovah, z različnimi časovnimi in primerjalnimi prijemli. Na primer: poluradna statistika Trgovinske zbornice objavlja pregled povprečnih cen na debelo za živila, na drobno (tudi s primerjalnim indeksom nasproti 1938), nadalje primerjalno razpredelnico v mesečnem povprečju o življenjskih stroških sploh (prehrana, oblačila, kurjava, razvedljaj, stanovanje in razni stroški) v 1938 in danes, v valuti in z indeksom in sicer za štiriindvajset oseb (2 odrasla, 3 otroci — 3,7 in 10 let). To tabelo je izdelal Delovni urad področja. Ni pa v zborničnem pregledu nikjer podatkov o zaslužku t. j. o mezdah delavstva in plačah nameststev.

Po drugi strani prinaša uradni statistični vestnik VU prav tako podatke o cenah življenjskih stroškov na drobno, toda te izračunava statistični urad mestne občine tako, da najdemo n. pr. za december 1949 pri desetih od 10 kontroliranih vrst blaga znatne razlike v primeri s cenami zbornice, ki jih je računala nizko kot mestni stat. urad. Te razlike so tudi do 10 odstotkov. In še na mestno statistiko ni mogoče zanesi v celoti, ker so cen tržaškega trga izredno agibilne in znatno varirajo celo med posameznimi mestnimi predeli.

Ali primer življenjskih stroškov: statistika VU objavlja podatke, ki jih izračunava »Tržaški odbor za življenjske stroške« za družino 4 oseb (dva odrasla, 1 deček od 10-14 let in 1 otrok 5-7 let) in le za 5. Razen tega je podan le primerjalni indeks na osnovi meseč-

nega povprečja julij-september 1946 in ne iz '38. Tudi ni podatek, izračunanih v valuti. Zaradi vsega tega je težavno dati objektivno analizo — namreč teoretično — o odnosu med dobrinami in uslugami, ki jih delovni slovesi mora s svojim delom v rosniki zaslužiti (kar imenujemo tudi realna meža) in med količino denarja, ki ga dobi ob plačilnih dnevih (nominalna meža). Skoraj nemogoče je primerjati tržaške razmere s italijanskimi na splošno, zlasti v primerjavi s predvojnimi stanjem. Za indeks se po statistiki VU je izrecno rečeno, da jih ne gre primerjati z Italijo.

Ako se najprej pomudimo pri cenah, in sicer za živila na drobno, ker so te za družinske budžete najvažnejše, saj odprejo še vedno okoli 75 odstotkov vseh izdatkov na prehrano (za april letoš po zbornični statistiki skoraj od celokupnih mesečnih izdatkov 36.536 lir za hran no 28.736 lir), se najprej spomnimo, da so zbornične cene nižje, kakor jih računajo občine. Dalje treba zapisati, da je letošnji aprilski indeks pri testeninah, fižolu, krompirju, sladkorju, paradižnikovi mešanji kavi višji kakor pred letom dni; pri testeninah za okoli 20 odst., krompirju nad 50 odst., fižolu okoli 30 odst., kavi nad 20 odst., sladkorju 10 odst., meži 5 odst., pri drugih in premo ter kruhu pa je ostal približno enak. To zvišanje cen blaga največje dnevne potrebe ima — realno vzeto — seveda mnogo večji vpliv na skupni indeks stroškov za prehrano, kakor tisto blago, ki se je pomečilo (olje, meso, maslo, vino, salame, šunka sir), ki pa si ga množica lahko privoše le tu in tam na teden. In sedaj pogledajmo še indeksi cen posameznih živil, nasproti indeksu prehrane v okviru splošnega indeksa življenjskih stroškov, vse po podatkih Zbornice TIP.

zina ne more prehranjevati 29.000 liram na mesec. Navedemo sedaj indeks cen na drobno za živila in druge življ. potrebine:

Ne bomo govorili o tem, v koliko ustreza prednji podatki dejanskim razmeram, ker vsakdo ve, da se niti najskromnejša delavska štirilirska dru-

Celokupni življenjski strošek prehrane

Doba mesечно	življenjski strošek v lirah	indeks	strošek prehrane v lirah	indeks
povpr. 1938	788,92	100	492,89	100
april 1948	36.974,—	4668	29.485,—	5944
april 1949	39.994,—	5049	32.335,—	6519
april 1950	36.536,—	4631	28.736,—	5830

Ne bomo govorili o tem, v koliko ustreza prednji podatki dejanskim razmeram, ker vsakdo ve, da se niti najskromnejša delavska štirilirska dru-

a) živila:

(1938 = 100)	april 1949	dec. 1949	april 1950
kruh, enofni	4674	4389	4448
kruh, belj	5383	5067	5034
testenine, bele	5671	5100	5874
riž, navadnj	6227	5911	6069
fižol	6632	6285	9433
krompir	6840	7940	10420
paradiž, meza	8432	8856	8668
sladkor, očiščenj	3361	4179	4257
vino, navadno	5337	5096	4741
oljčno olje, čisto	8095	5452	5474
maslo, sveže	9177	8648	7689
masl, domača	5424	3091	4026
govodina, brez kosti	8347	7594	7532
svinjina	8607	7869	8604
salama	8119	7444	7199
polenovka	12927	14665	11940
parmezan	11374	10746	9465
mleko, kravje	6207	5918	6034
jajca	4509	8241	4179
kava Santos	4402	5041	5259

(Nadaljevanje sledi)

J. KOSOVEL

Paberki iz bližnje preteklosti

kritiko, prav isto naj bi bilo postalo v trenutku, kakor po čudežu skrajno gnilo.

Rekli smo, da po zunanjih, vidnih znakovih sodimo, kakšne so razmere. Prej smo vsi sklepali po znakih, da so razmere v Jugoslaviji zdrave, potem pa so isti znaki pomenili, da so razmere nezdružive. Prej tudi mi na tem ozemlju nismo bili nacionalisti, sedaj nam podtikajo, da smo nacionalisti.

Toda prav tako, kot smo delovali prej, delujemo tudi sedaj. Nič se ni spremenilo v nas. Prav tako, kot smo se prej brigali tudi za italijanske kulturne zadeve, prav tako tudi danes posvečamo tim zadevam svojo skrb. Predsednik Zveze Italijanov v Jugoslaviji je tedaj izjavil (in teh svojih besed ni po prazno izrekel), da

izgine na mah vsa ta narodnostna mržnja, če vzame ljudstvo svojo usodo v roke.

Menda se ni prav v tistem hipu, ko so ti ljudje, ki danes klevetajo Jugoslavijo in vse one, ki so ostali zvesti svojim načelom, začeli trdit, da je vse prav grdo, položaj na mah obrnil narobe in da je vse postalo gnilo.

Svoje zanimanje in skrb za italijanske kulturne zadeve smo dokazali nešteto krat in tako se spominjam, da sem v začetku junija 1948 leta poročal o delu italijanskega »CENTRO DI CULTURA POLARE« v Trstu in sem ugotovil resnično dejstvo, da je slovenski, hrvaški in italijanski demokratični prebivalstvo tega ozemlja pokazalo v osvobodilni vojni in po vojni popolno medsebojno razumevanje za kulturna in

narodnostna prizadevanja navedenih narodnih skupin. Zapisal sem z-pet, da dan za človekom opažamo, kako si italijanski demokrati živijo prizadeva, da bi čim bolj dvignili izobrazbo in kulturno raven ljudskih množic, katerih kolska vzgoja je slonela in še vedno sloni na napetih protinardnih načelih narodnostne mržnje.

Toda za te ljudi je to, kar je bilo večeraj strpnost med narodi, bratstvo in antinacionalizem, danes nacionalizem. Slovenski rek pravi: Bog daj oslom trave in norcem pamet.

PA SE NEKAJ O GLEDALISCU

»Primorski dnevnik« je od vsega začetka, ko je začelo delovati Slovensko narodno gledališče, beležilo delo te naše kulturne ustanove. Prve o-

cene in prva tolmačenja odrskih del in uprizoritvev sem v listem času pisal jaz. Ta pa noga kulturnega udejstvovanja je bila pri nas za večino naših ljudi popolnoma nova. Zadržne slovenske gledališke predstave pred tem novim začetkom smo bili doživeli leta 1946. Nato je nastopila praznola, tu pa tam je kaka mala skupina nastopila v ozkem krogu s kakšnim kratkim prizorom, toda vse to ni bilo za široko javnost. Naši ljudje so pa hrepeli po gledališki umetnosti. To občutje nastojanje naših ljudi v preteklosti sem popisal v neki številki »GLEDALISKEGA LISTA«. Bila je menda prva številka tega lista, ki se vedno izhaja ob vsaki premieri. Podčrtal sem pomen gledališča za narodovo kulturo in sem na koncu tega članka v

pričakovanju velike lepote, ki smo jo smeli odsele doživljati, zapisal: »In sedaj naj se dvigne zastava. Zastav, za katerimi nas je čakalo novo doživetje. Čez globoko zbranstvo je naše ljudstvo tedaj in tudi vse čase pozneje romalo iz gledališča »Enice«, v gledališče »Nacionalne«, nato v Skednji in v druge podzemne dvorane in z veliko zbranstvom in zavorovanostjo je sledilo predstavljanje. S tem je dokazalo, da je vse čas prej hrepeleno po gledališki umetnosti in da se je tudi v daljši najbližji teatorja zavedalo svojega narodnostnega bistva, kljub temu da ni moglo prodreti do prvih svoje kulture.

Toda tudi pri ocenjevanju gledaliških predstav smo naličeli na ovire. Oblast je tedaj prekinila, za daljšo dobo izhajanje »Primorskega dne-

nika«. Tržaško delavstvo, Slovenci in Italijani, so tedaj zaradi tega samovoljnega ukrepa stavkali in branili slovensko kulturo. V tem času so se vršile premiera za premiero. Kot še danes, je tudi takrat »Primorski dnevnik« prioblašal pred premierami tolmačenja idejne vsebine igran, komedij in vseh drugih, ko so imele priti na oder, po premierah pa analizo dela in ugotovitve, v koliko je ansambl delal ton te igrice, v koliko je njihova interpretacija ustrezala ideji, kakšne značaje ali tipe so predstavljali posamezni liki in kako so jih nosilci vlog posebeili. Na podlagi takih tolmačenj smo lahko sledili dejstvom, da se je v času nastajanja našega lista sledila premiera za premiero. Na premieri je neposredno lahko poslušal ljudem tolmačenje, če doli napisše tako, ko so se vtisli pri tebi sveži in ko so prav tako te sveži pri občutku. Ljudstvo samo tudi žuti, če je bila predstava dobra, če je besede ne dobi vedno, da bi lahko izrazil ta svoj občutek. (Nadaljevanje sledi)